

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.20>**Василь Безега,**

аспірант кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

З'ясовано сутність адміністративно-правового статусу Національної поліції в контексті її функціонування саме як суб'єкта сектору безпеки і оборони. Аргументовано, що адміністративно-правовий статус Національної поліції складається таких елементів: 1) компетенція та повноваження (права та обов'язки); 2) завдання, функції та принципи діяльності; 3) відповідальність, правові та соціальні гарантії діяльності. Надано характеристику кожного елемента. Наголошено, що загальним для адміністративно-правового статусу суб'єктів сектора безпеки і оборони є об'єкти їх діяльності, якими є: людина, особистість – її права і свободи; суспільство – його матеріальні і духовні цінності; держава зі своїм конституційним ладом, суверенністю, незалежністю і територіальною цілісністю. Систему суб'єктів сектора безпеки і оборони об'єднує мета і ціль функціонування – забезпечення національної безпеки. Визначено, що під адміністративно-правовим статусом Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони пропонується розуміти врегульоване адміністративно-правовими нормами юридичне становище Національної поліції в системі органів забезпечення національної безпеки, яке визначається її соціальним призначенням, межами та основними векторами діяльності, а також відповідними повноваженнями, якими вона користується в процесі охорони правопорядку, забезпечення прав та свобод громадян і безпеки в суспільстві. Доведено, що адміністративно-правовий статус суб'єкта сектору безпеки і оборони, будучи різновидом галузевого правового статусу, визначає його місце в конкретній галузі права. Зазначено, що структура адміністративно-правового статусу державного органу – це внутрішня будова та чіткий порядок розташування відповідних його елементів, що забезпечують збереження основних властивостей у разі різних внутрішніх і зовнішніх змін. Зроблено висновок, що структура адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони – це внутрішня будова та чіткий порядок розташування відповідних його елементів, що забезпечують збереження основних властивостей у разі різних внутрішніх і зовнішніх змін.

Ключові слова: держава, орган виконавчої влади, структура, територіальна цілісність.

Постановка проблеми. Однією з першочергових проблем забезпечення національної безпеки в умовах суттєвих змін у політичній, економічній, соціальній та інших сферах життєдіяльності нашої держави є створення ефективної системи гарантування безпеки особистості, суспільства і держави. Як вже було зазначено вище, ключовим елементом системи забезпечення національної безпеки є відповідні суб'єкти. Незважаючи на певну невизначеність відповідного переліку суб'єктів, які входять до складу сектору безпеки і оборони, незаперечною є роль Національної поліції України у зазначеній сфері.

Мета статті – надати загальну характеристику адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони.

Виклад основного матеріалу. Дослідження місця Національної поліції в системі суб'єктів сектору безпеки і оборони неможливе без визначення структури її адміністративно-правового статусу.

Термін «статус» походить від лат. «status» – стан, становище, положення. Під ним розуміють правове положення, правовий стан фізичної або юридичної особи, що характеризується та визначається їх організаційно-правовою формою, статусом, свідоцтвом про реєстрацію, правами або обов'язками, відповідальністю, повноваженнями [1, с. 37].

Категорія «правовий статус» широко використовується як у юридичній науці в цілому, так і в адміністративно-правовій зокрема.

О. М. Соловей, розглядаючи адміністративно-правовий статус штабів ОВС,

наводить тезу В. Корельського та В. Перевалової, які розглядають правовий статус як багатоаспектну категорію, що, по-перше, має загальний, універсальний характер, включає статуси різних суб'єктів правовідносин – держави, суспільства, особи тощо; по-друге, відбиває індивідуальні особливості суб'єктів і реальне положення їх у системі різноманітних суспільних відносин; по-третє, не може бути реалізований без обов'язків, що кореспондуються правом, без юридичної відповідальності, у необхідних випадках – без правових гарантій; по-четверте, категорія «правовий статус» визначає права та обов'язки суб'єктів у системному вигляді, що дає змогу здійснити порівняльний аналіз статусів різних суб'єктів для відкриття нових шляхів її вдосконалення [2, с. 235; 3, с. 163].

Розглядаючи розмежування понять «правовий статус» і «адміністративно-правовий статус» патрульної поліції України, А.М. Сердюк доходить висновку про те, що перше поняття більш об'ємне, бо включає в себе поняття адміністративно-правового статусу. Це пояснюється тим, що правовий статус визначає загальне правове становище того чи іншого органу Національної поліції шляхом наділення його комплексом прав і обов'язків. Адміністративно-правовий статус, з точки зору науковця, індивідуалізує положення будь-якого підрозділу Національної поліції, у даному випадку патрульної поліції, оскільки визначає не тільки права й обов'язки, а й завдання і функції, організаційну структуру (порядок утворення, реорганізації, ліквідації), структуру управління (питання підпорядкованості, зміну організаційної структури, передачу повноважень), форми відповідальності, компетенцію [4, с. 78].

Окремо, в науці та законодавстві, приділено увагу правовому статусу державних органів, яким також є Національна поліція України.

О. О. Бандурка вважає, що під правовим статусом державного органу слід розуміти певну сукупність повноважень юридично-владного характеру, реалізація яких забезпечує виконання покладених на нього завдань, і що таке визначення можна характеризувати як дуже вузьке, воно не охоплює значної частини питань організації і діяльності державних органів, які визначають їх правовий стан або статус (ці два поняття досить часто отожднюються, розглядаються як синоніми) [5, с. 125].

Досить ґрунтовно до питання визначення правового статусу державного органу підійшов В. Т. Комзюк. Дослідник вважає необхідним з'ясувати його місце в загальній системі

виконавчої влади (галузевої чи міжгалузевої регулювання), рівень (загальнодержавний, регіональний тощо) і форму його правового регулювання; визначити «межі відання» органу виконавчої влади, тобто окреслити сферу суспільних відносин, які регулюються даним органом, перерахувати об'єкти, безпосередньо йому підпорядковані; з'ясувати коло завдань, покладених державою на даний орган виконавчої влади (загальний напрям діяльності органу і його мету); перерахувати управлінські функції, покладені державою на даний орган виконавчої влади щодо предмета відання органу (визначити, що конкретно повинен робити орган на виконання поставлених перед ним завдань); визначити сукупність прав і обов'язків органу та його посадових осіб під час виконання покладених на цей орган функцій, тобто визначити міру можливої поведінки органу і його посадових осіб під час виконання своїх функцій (права), а також міру їх належної поведінки (обов'язки) [6, с. 63].

З іншого боку до визначення правового статусу підходять В. Б. Авер'янов та О. Д. Крупчан. Вони розглядають правовий статус різних органів переважно через їхню правосуб'єктність, тобто включають до нього призначення органів, їхні завдання, функції, компетенцію і повноваження, форми, методи та цілі діяльності [7, с. 13–21].

Аналогічної точки зору дотримується і Т. О. Коломієць. Науковець визначає адміністративно-правовий статус державного органу як сукупність суб'єктивних прав і обов'язків, закріплених нормами адміністративного права за певними органами [8, с. 64].

Щодо визначення характеристик суб'єкта адміністративного права, то О. І. Безпалова акцентує, що невід'ємною його ознакою є потенціальна здатність вступати в адміністративні правовідносини, реалізовувати надані йому повноваження у сфері державного управління, нести юридичну відповідальність за невиконання або неналежне виконання покладених на нього обов'язків. Суб'єкт адміністративного права стає суб'єктом адміністративно-правових відносин з моменту реалізації ним своїх прав та обов'язків у сфері виконавчої влади [9, с. 65]. Потрібно також зазначити тезу А. П. Даниленко про те, що адміністративно-правовий статус у вітчизняній науці розглядається у двох площинах – як адміністративно-правовий статус фізичної особи та адміністративно-правовий статус органу державної влади (публічної адміністрації) [10, с. 188].

Вищевикладений аналіз різних поглядів на зміст правового статусу державного

органу дав змогу дійти висновку щодо необхідності використання саме терміна «адміністративно-правовий статус» державного органу.

Щодо використання самого поняття «структура», то воно простежується в різних галузях знань. У гуманітарних науках воно вживається у визначенні структури суспільства. У природничих науках, особливо в хімії та біології, – у характеристиці структури речовини, структурних змін молекули, структури об'єкта. У філософських науках структуру обґрунтовують як одну із самостійних філософських категорій. У точних науках поширена математична структура. Цей термін набув широкого застосування практично у всіх сферах наукового пізнання. Юридична наука також не могла оминати своєю увагою це поняття [11, с. 12].

Загалом, структура (від лат. «structura») – це сукупність складових частин чого-небудь, що не залежать один від одного у своїх функціях [12].

Таким чином, структура адміністративно-правового статусу державного органу – це внутрішня будова та чіткий порядок розташування відповідних його елементів, що забезпечують збереження основних властивостей у разі різних внутрішніх і зовнішніх змін.

Потрібно погодитися з О. О. Бандуркою, який виділяє такі структурні елементи правового статусу податкових органів, як призначення, завдання, функції, конкретні владні повноваження і відповідальність, адже вони становлять серцевину правового статусу і утворюють правосуб'єктність будь-якого податкового органу [5, с. 128].

А. П. Хряпінський вважає, що до адміністративно-правового статусу органу державної влади необхідно включати як самостійний блок сукупність норм, що встановлюють відповідальність, гарантії, заборони й обмеження, які охоплюють усю сферу внутрішніх і зовнішніх правовідносин [13, с. 112].

Також заслуговує на увагу думка О. Ю. Якімова, який пропонує виділяти в адміністративно-правовому статусі державного органу певні блоки: цільовий, до якого він включає призначення та завдання органу (в тому числі і його функції); структурно-організаційний, до якого включає питання утворення органу, його структуру, штати; а також блок – компетенцію та відповідальність [14, с. 34].

Подібною точки зору дотримується і О. О. Бригінець, який вважає, що адміністративно-правовий статус органу державної влади включає такі складники: 1) цільове призначення, що охоплює принципи, цілі,

завдання і функції органу державної влади; 2) структурно-організаційну форму побудови органу державної влади, що включає в себе регулювання порядку створення, реорганізації, ліквідації, процедури діяльності, право на офіційні символи, лінійну і функціональну підпорядкованість; 3) компетенцію, яка передбачає сукупність владних повноважень стосовно: а) прав і обов'язків, пов'язаних зі здійсненням влади, участю в управлінських відносинах, а також правом видавати певні адміністративні акти; б) підпорядкованості, правового закріплення об'єктів, предметів і справ, на яких поширюються владні повноваження [15, с. 172].

Одне з провідних місць у системі державних органів, які забезпечують національну безпеку та оборону, посідає Національна поліція. Тому ґрунтовний аналіз поняття та структури адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони дасть змогу надати чіткі пропозиції щодо вдосконалення її діяльності в зазначеній сфері.

За твердженням С. П. Пономарьова, суб'єкт сектору безпеки і оборони, як носій делегованих йому адміністративно-правовими нормами прав і обов'язків у сфері забезпечення національної безпеки, має право вступати у відповідні правовідносини з питань охорони територіальної цілісності України, її суверенності і незалежності, забезпечення законності і правопорядку, захисту прав і свобод людини і громадянина. Адміністративно-правовий статус суб'єкта сектору безпеки і оборони, будучи різновидом галузевого правового статусу, визначає його місце в конкретній галузі права. Адміністративно-правовий статус суб'єкта сектору безпеки і оборони є спеціальним статусом, він ідентифікує відповідного суб'єкта права в системі правовідносин у сфері забезпечення національної безпеки в конкретний час з конкретними повноваженнями, завданнями і відповідальністю. Автор визначає адміністративно-правовий статус суб'єкта сектору безпеки і оборони як регламентоване адміністративно-правовими нормами становище елементів суб'єкта (органів, підрозділів, особистості), яке визначається через мету їх створення (забезпечення безпеки і оборони), обґрунтовується завданнями та функціями цих елементів, сукупністю прав (повноважень), обов'язків і завдань та відповідальності суб'єкта забезпечення безпеки і оборони у сфері національної безпеки [16, с. 107].

Х. В. Малиняк, визначаючи адміністративно-правовий статус органів внутрішніх справ, звужує це поняття до визначення

правового статусу посадової особи органів внутрішніх справ. Отже, на його думку, посадова особа органів внутрішніх справ має певне правове становище (правовий статус), що визначається як урегульована правовими нормами сукупність державно-службових відносин на обійманій посаді, які розкриваються через чітко визначене коло прав та обов'язків і відповідальність. Іншими словами, правовий статус посадової особи органів внутрішніх справ являє собою сукупність прав, свобод, обов'язків, обмежень, заборон, відповідальності, установлених законом [17, с. 135].

На думку О. А. Падалки, правовий статус Національної поліції України – це її юридичне становище (положення) у державному механізмі та системі суспільних відносин, визначене відповідними нормами права. Сутність правового статусу поліції (як, власне кажучи, і будь-якого іншого органу влади) полягає у тому, що він визначає її соціальне призначення, а також коло тих юридичних прав, якими вона користується, та обов'язків, які виконує під час здійснення свого призначення. Правовий статус є тим фактором, що встановлює межі та основні вектори діяльності Національної поліції, а також порядок її здійснення [18, с. 134].

У науковій літературі виокремлюють такі ознаки Національної поліції України як правоохоронного органу, що визначають її особливий адміністративно-правовий статус: по-перше, належність Національної поліції до виконавчої влади свідчить про те, що її діяльність має переважно виконавчо-розпорядчий характер і орієнтована на здійснення безпосереднього управління певними суспільними відносинами і процесами; по-друге, Національна поліція є центральним органом виконавчої влади; по-третє, Національна поліція є органом сервісного характеру, тобто головним призначенням Національної поліції є не виконання карально-репресивних заходів, а служіння українському суспільству шляхом надання відповідних послуг населенню; по-четверте, Національна поліція має право на застосування заходів примусу [18, с. 15].

В. А. Глухова акцентує увагу на тому, що структура адміністративно-правового статусу МВС України є нормативно врегульованою у різних за юридичною силою нормативно-правових актах. Досліджуване законодавство становить собою сукупність норм права, які регулюють адміністративно-правовий статус МВС України, визначають завдання, функції, повноваження та інші базові його елементи [19, с. 38].

Існує багато думок серед наукової спільноти щодо структури адміністративно-правового статусу. Наведемо деякі з них.

Класичний підхід до зазначеного питання наводить Д. М. Бахрах, який виділяє в адміністративно-правовому статусі колективних суб'єктів три основні блоки: 1) цільовий; 2) структурно-організаційний; 3) компетенційний [20, с. 283].

Компетенційний блок, за твердженням А. М. Сердюк, є основною частиною адміністративно-правового статусу поліції України та складається із сукупності владних повноважень щодо певних предметів ведення і носить має владний характер. Першим елементом компетенції є права і обов'язки (повноваження пов'язані зі здійсненням владних повноважень та участь в управлінських відносинах, в тому числі і право на видання певних актів). Другий елемент компетенції – це підвідомчість, правове закріплення кола об'єктів, на які поширюються владні повноваження [21, с. 78].

О. В. Пономарьов у структурі адміністративно-правового статусу виокремлює такі складники: 1) цільовий блок, який представлений метою, завданнями, функціями і принципами діяльності; 2) структурно-організаційний блок, який містить норми, що регламентують структуру, лінійну та функціональну підпорядкованість; 3) компетенцію, яка включає предмети відання і повноваження у сфері здійснення контролю за додержанням законодавства, а також реалізацію оперативно-розшукової, кримінально-процесуальної та охоронної функції; 4) юридичну відповідальність посадових та службових осіб [16, с. 51].

О. М. Дручек наголошує, що структуру адміністративно-правового статусу Національної поліції України як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини становлять: цільовий блок – цілі, принципи, мета діяльності у зазначеній сфері; організаційний блок – структура Національної поліції України, її організаційне підпорядкування; спеціальні процедури; форми і методи діяльності; компетенційний блок – завдання, функції, права, обов'язки та відповідальність її посадових осіб [22, с. 13].

Проаналізувавши різні погляди на структуру адміністративно-правового статусу Національної поліції, можна стверджувати, що основним його складником є її компетенція і повноваження.

На Національну поліцію як на суб'єкта сектору безпеки і оборони покладено досить широке коло повноважень. Розділ IV статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначає орієнтовний перелік повноважень поліції [23].

Виходячи з визначення сектору безпеки і оборони, яке закріплене Законом України «Про національну безпеку», як системи органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також з огляду на громадян та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України, чітке окреслення повноважень неможливе [24].

Законодавець лише вказує, що вся діяльність має бути спрямована на захист національних інтересів України від загроз, що, своєю чергою, має досить умовний характер.

Таким чином, будь-яке з повноважень Національної поліції, які закріплені у Законі України «Про Національну поліцію», може бути використано для захисту національних інтересів України від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Серед повноважень Національної поліції, які безпосередньо спрямовані на протидію загрозам національній безпеці, можна виділити:

- вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях;

- здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;

- здійснює контроль у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення;

- сприяє забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремі місцевості [23].

Також у Законі України «Про Національну поліцію» закріплено норму про додаткові повноваження поліції, виконання яких

може бути покладене на поліцію виключно законом.

Окремо визначено перелік повноважень поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення, реалізація яких займає вагоме місце у сфері забезпечення національної безпеки:

- 1) формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України;

- 2) користується базами (банкми) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади;

- 3) здійснює інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу;

- 4) здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями [23].

Д. К. Катрич пропонує розподілити повноваження Національної поліції за способом здійснення на такі види:

- організаційні (наприклад, організує службову підготовку і стажування поліцейських і працівників Національної поліції);

- контрольні (наприклад, здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі);

- охоронні (наприклад, здійснює на договірних засадах охорону фізичних осіб і об'єктів права приватної й комунальної власності);

- розшукові (наприклад, розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, інших осіб у випадках, визначених законом);

- примусові (наприклад, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень);

- профілактичні (наприклад, здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень);

- сервісні (наприклад, надає соціальну й правову допомогу громадянам, сприяє державним органам, підприємствам, установам та організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків [25, с. 35].

Підводячи підсумок розгляду структури адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкту сектору безпеки і оборони, можна зазначити, що загальним для адміністративно-правового статусу суб'єктів сектору безпеки і оборони є об'єкти їхньої діяльності, якими є: людина, особистість – її права і свободи; суспільство – його матеріальні і духовні цінності; держава зі своїм

конституційним ладом, суверенністю, незалежністю і територіальною цілісністю. Систему суб'єктів сектора безпеки і оборони об'єднує мета і ціль функціонування – забезпечення національної безпеки. Безпека розуміється як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства, держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, а життєво важливі інтереси полягають у сукупності інтересів і прав людей, задоволення яких надійно забезпечує можливості ефективного розвитку особистості, людини, суспільства [16, с. 114].

Висновки

Таким чином, під адміністративно-правовим статусом Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони пропонується розуміти врегульоване адміністративно-правовими нормами юридичне становище Національної поліції в системі органів забезпечення національної безпеки, яке визначається її соціальним призначенням, межами та основними векторами діяльності, а також відповідними повноваженнями, якими вона користується в процесі охорони правопорядку, забезпечення прав та свобод громадян і безпеки в суспільстві.

Структура адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони – це внутрішня будова та чіткий порядок розташування відповідних його елементів, що забезпечують збереження основних властивостей у разі різних внутрішніх і зовнішніх змін.

Адміністративно-правовий статус Національної поліції складається з таких елементів: 1) компетенція та повноваження (права та обов'язки); 2) завдання, функції та принципи діяльності; 3) відповідальність, правові та соціальні гарантії діяльності.

Список використаних джерел:

1. Попова С.М., Касенко І.В. Адміністративно-правовий статус органів державного фінансового контролю в умовах реформування міжбюджетних відносин. *Наше право*. 2015. № 2. С. 35–41.
2. Соловей О.М. Адміністративно-правовий статус штабів ОВС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. Випуск 34-2. Ужгород, 2015. С. 233–236.
3. Корельський В., Перевалова В. Теория государства и права : учебник для вузов. Москва: НОРМА-ИНФА. 2002. 549 с.
4. Сердюк А.М. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу патрульної поліції України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Випуск 1. Том 3. С. 76–81.

5. Бандурка О.О. Управління державною податковою службою в Україні: організаційно-правові аспекти : монографія. Харків : Вид-во НУВС, 2005. 506 с.

6. Комзюк В.Т. Адміністративно-правові засоби здійснення митної справи : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2003. 191 с.

7. Авер'янов В.Б., Крупчан О.Д. Виконавча влада: конституційні засади і шляхи реформування. Харків : Право, 1998. 37 с.

8. Коломієць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.

9. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія. Харків : Ніка Нова. 544 с.

10. Даниленко А.П. Поняття та структура адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування: теоретико-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 187–190.

11. Тулигловіч М.А. Структура уголовно-правовой нормы : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Омск, 2006. 208 с.

12. Комлев Н.Г. Словарь иностранных слов : [более 4500 слов и выражений]. Москва : Эксмо, 2006. 669 с.

13. Хряпинський А.П. Адміністративно-правовий статус державної будівельно-архітектурної інспекції України. *Право і безпека*. 2012. № 5 (47). С. 110–116.

14. Якимов А.Ю. Субъекты административной юрисдикции: Правовой статус субъекта административной юрисдикции. Правовой статус и его реализация. Ч. 1. Москва : ВНИИ МВД России, 1996. 68 с.

15. Бригінець О.О. Адміністративно-правовий статус Державної податкової служби України : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2011. 220 с.

16. Пономарьов С.П. Адміністративно-правове забезпечення діяльності сектору безпеки і оборони України : дис. ... доктор. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2018. 506 с.

17. Малиняк Х.В. Права та обов'язки як елемент адміністративно-правового статусу посадової особи ОВС України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2009. № 2. С. 133–140.

18. Падалка О.А. Щодо сутності правового статусу Національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 3(9). Том 2. 2015. С. 132–135.

19. Глуховець В.А. Адміністративно-правовий статус МВС України: шляхи удосконалення окремих структурних елементів. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 2. С. 36–40.

20. Бахрах Д.Н., Россинский Б.В., Стариков Ю.Н. Административное право : учебник для вузов. 3-е изд., пересмотр, и доп. Москва : Норма, 2007. 816 с.

21. Сердюк А.М. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу патрульної поліції України. *Науковий вісник Херсонського держав-*

ного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. Випуск 1. Том 3. С. 76–81.

22. Дручек О.М. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2018. 24 с.

23. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

24. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.

25. Катрич Д.К. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України: поняття і зміст. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. № 36. Т. 2. С. 31–35.

The essence of the administrative and legal status of the National Police in the context of its functioning as a subject of the security and defense sector has been clarified. It is argued that the administrative and legal status of the National Police consists of the following elements: 1) competence and authority (rights and responsibilities); 2) tasks, functions and principles of activity; 3) liability, legal and social guarantees of activity. Each element is described. It is emphasized that the objects of their activity, which are common to the administrative and legal status of the subjects of the security and defense sector, are: a person, an individual – his rights and freedoms; society – its material and spiritual values; the state with its constitutional order, sovereignty, independence and territorial integrity. The system of subjects of the security and defense sector is united by the purpose and the purpose of functioning – ensuring national security. It is determined that under the administrative-legal status of the National Police as a subject of the security and defense sector, it is proposed to understand the legal position of the National Police in the system of national security bodies, determined by its administrative-legal norms, which is determined by its social purpose, borders and main vectors of activity, and the relevant powers it enjoys in the process of law enforcement, the protection of citizens' rights and freedoms and security in society. It is proved that the administrative and legal status of a subject of the security and defense sector, being a type of sectoral legal status, determines its place in a particular branch of law. It is stated that the structure of the administrative and legal status of a state body is an internal structure and a clear order of arrangement of its corresponding elements, which ensure the preservation of the basic properties under various internal and external changes. It is concluded that the structure of the administrative and legal status of the National Police as a subject of the security and defense sector is an internal structure and a clear arrangement of its corresponding elements, which ensure the preservation of the basic properties in different internal and external changes.

Key words: state, executive body, structure, territorial integrity.